

Adı Soyadı	Ebru BAŞKAYA
Doktora Tezinin Adı	Ayı (<i>Ursus arctos</i>)'nın Doğu Karadeniz dağlarındaki popülasyon yoğunluğu Population density of brown bear (<i>Ursus arctos</i>) in Eastern Karadeniz mountains
Mezuniyet Yılı	Şubat, 2018
Enstitü/Anabilim Dalı	KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Ebubekir GÜNDOĞDU
Erişim Adresi	https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/yaban_2fe29.pdf

Özet

Ayı (*Ursus arctos*)'nın Doğu Karadeniz dağlarındaki popülasyon yoğunluğunun tespit edildiği bu çalışma, toplam büyüklükleri 900 km² olan, 12 adet farklı örnekleme alanında, 2008 yılının Ekim ayından 2017 yılının Ekim ayına kadar yapılan arazi çalışmalarıyla gerçekleştirilmiştir. Arazi çalışmaları bütün örnekleme alanlarında, 2-4 kişilik gruplarla, genelde çadırli kamplar kurularak gerçekleştirilmiştir. Buna ilave olarak 3 örnekleme alanında, 10-30 kişilik gruplarla, 5 adet sayım çalışması yapılmıştır. Örnekleme alanlarındaki bütün sayımlarda doğrudan ve dolaylı sayım yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Doğrudan sayım yöntemleri olarak; hat boyu ve noktada sayım yöntemlerinin yanı sıra fotokapan ve termal kameradan da yararlanılmıştır. Dolaylı gözlemlerde ise başta ayak izi ve dışkıdan yararlanarak veri elde edilmiştir. Çalışma sonucunda örnekleme alanlarında doğrudan ve dolaylı gözlemlerle aynı anda en fazla 175 adet ayı gözlenmiştir. Buna göre, toplam alandaki ayı sayısı 5432 adet, km²'deki yoğunluğu ise 0,194 adet olarak tespit edilmiştir.

Abstract

This study, comprising of the investigation of population density of Brown bear, was concluded within the period of October 2008 to October 2017 in 12 different sampling units, total area 900 km², in Eastern Karadeniz Mountains. Field studies were carried out in all sampling areas, with groups of 2-4 people, usually with tent camps. In addition, in 3 sampling areas, 5 census studies were carried out with groups of 10-30 persons. Direct and indirect census methods were used in all census in sampling units. Besides point and line transect observations, camera traps and thermal camera records were used in direct observations. In indirect observations, data were obtained mainly from the foot and fecal specimens. As a result of the study, maximum 175 Brown bears were observed in sampling areas at the same time with direct and indirect observations. Accordingly, the number of Brown bear in the total area was 5432 individuals and the density was 0.194 bears/km².

Adı Soyadı	Ahmet ARPACIK
Doktora Tezinin Adı	Pars (<i>Panthera pardus</i>)'ın Doğu Karadeniz dağlarındaki üreme durumu ve beslenmesi Breeding status and diet of leopard (<i>Panthera pardus</i>) in Eastern Karadeniz mountains
Mezuniyet Yılı	Şubat, 2018
Enstitü/Anabilim Dalı	KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Şağdan BAŞKAYA
Erişim Adresi	https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/yaban_6b504.pdf

Özet

Pars'ın Doğu Karadeniz Dağlarındaki üreme durumu ve beslenmesinin araştırıldığı bu çalışma, 2013 yılının Nisan ayından, 2017 yılının Ekim ayına kadar, toplam 328 günlük araştırma ile 4,5 yılda tamamlanmıştır. Arazi çalışmaları Doğu Karadeniz Dağları'nda toplam 341.937 hektar büyüklüğündeki 11 adet örnekleme alanında gerçekleştirilmiştir. Örnekleme alanlarında doğrudan türü görmeye yönelik gözlemlerin yanı sıra fotokapan görüntülerinden faydalanılmıştır. Doğrudan gözlemler en az iki ekip tarafından nokta veya hat boyu gözlemleriyle gerçekleştirilmiştir. Dolaylı gözlemlerde Pars'a ait ayak izi, dışkı, eşinme, tırmalama, idrar, besin artığı gibi iz ve belirtilerden yararlanılmıştır. Bu çalışma sonucunda, 11 adet örnekleme alanından Sarıçiçek Dağı örnekleme alanında Pars'a ait ayak izi, dışkı, tırmalama ve eşinme izlerinin yanı sıra fotokapan fotoğrafları çekilmiştir. Çakıl Dağı örnekleme alanı haricindeki diğer 9 örnekleme alanında ise ayak izi ve dışkı gibi bulgulara ulaşılmıştır. Sarıçiçek Dağı örnekleme alanında aynı dönemde, aynı yerde hem dişi Pars ve hem de erkek Pars bireyleri fotokapan ile fotoğraflanmıştır. Ayrıca türün alan belirleme ve üreme davranışları arasında yer alan tırmalama ve eşinme izi belirlenmiştir. Pars'ın üreme alanındaki besin tercihi için Sarıçiçek Dağı örnekleme alanından toplanan, Pars'a ait 10 adet dışkı örneğindeki kıllar laboratuvar ortamında analiz edilmiştir. Pars dışkılarındaki kılların analizleri sonucunda, Yaban keçisi (*Capra aegagrus*), Yaban domuzu (*Sus scrofa*) ve Yaban tavşanı (*Lepus europaeus*) en fazla rastlanılan türler olurken, bunu köpek (*Canis familiaris*), evcil kedi (*Felis catus*) ve kemirgenlerin takip ettiği görülmüştür.

Abstract

This study, comprising of the investigation of leopard's breeding status and diet patterns in Eastern Karadeniz Mountains, was concluded with a research of total 328 days within the period of April, 2013 to October, 2017. Field studies were conducted in 11 sampling areas of the Eastern Karadeniz Mountains, within a total of 341,937 hectares. Direct observations were realized by at least two teams conducting point and transect line observations. Camera traps were utilized along with direct observation of species in sampling areas. Traces and signs such as tracks, scats, scrapes and scratches, urine and carcasses were used as indirect observations. Among all 11 sampling areas; photos were obtained from camera traps in Sarıçiçek Mountain, along with collection of tracks, scats, scrape and scratch traces as a result of this study. Evidence of tracks and scats were obtained from 9 sampling areas except for the Çakıl Mountain. Species of both male and female leopards were successfully photographed in the same area by camera traps within Sarıçiçek Mountain sampling area during the same period. Scrapes and scratches have also been identified that are termed to be among the field selection and breeding behavior of leopards. Hairs extracted from 10 individual scats samples of leopards were analyzed in laboratory in order to determine the diet preferences of leopard within its breeding area of Sarıçiçek Mountain. Wild goat (*Capra aegagrus*), Wild boar (*Sus scrofa*) and European hare (*Lepus europaeus*), were found to be the most common mammal species of leopard diet as analyses results of hairs obtained from leopard scats have shown; and the species followed them were the dog (*Canis familiaris*), the domestic cat (*Felis catus*) and the rodents.

Adı Soyadı	Alptuğ SARI
Doktora Tezinin Adı	Pars (<i>Panthera pardus</i>)'ın Kuzeydoğu Anadolu'daki yaşam alanı kullanımı Habitat use of leopard (<i>Panthera pardus</i>) in Northeastern Anatolia
Mezuniyet Yılı	Şubat, 2018
Enstitü/Anabilim Dalı	KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Ebubekir GÜNDOĞDU
Erişim Adresi	https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/yaban_0c6b6.pdf

Özet

Bu çalışmanın amacı, ülkemizin en büyük yırtıcı kedi türü olan Pars'ın Kuzeydoğu Anadolu'da yaşam alanı kullanımını ortaya koymaktır. Kuzeydoğu Anadolu'da öncelikle arazi deneyimlerimize ve vatandaşlardan gelen ihbarlara dayalı olarak 11 örnekleme alanı belirlenmiştir. Toplam alanı 465.000 hektar olan örnekleme alanlarında, 321 günlük arazi çalışması yapılmıştır. Arazi çalışmalarında doğrudan ve dolaylı gözlem yöntemleri kullanılmıştır. Doğrudan gözlemler, fotokapan kullanımının yanısıra her biri iki kişiden oluşan bir veya iki ekip tarafından nokta ve hat boyu gözlemleriyle gerçekleştirilmiştir. Dolaylı gözlemlerde Pars'a ait ayak izi, dışkı, eşinme, tırmalama, idrar, besin artığı gibi iz ve belirtilerden yararlanılmıştır. Ayrıca, örnekleme alanlarında, güvenlik güçleri tarafından çekilen Pars'a ait termal kamera görüntülerinden de faydalanılmıştır. Araştırmalar sonucunda bir örnekleme alanında fotokapan fotoğrafları, iki örnekleme alanında termal kamera görüntüleri, yedi örnekleme alanında ise ayak izleri, dışkı, eşinme ve tırmalama izlerine ulaşılmıştır. Pars'a ait veri elde edilen örnekleme alanlarının yaşam alanı tipi ve besin özellikleri dikkate alındığında Pars'ın yaşam alanı olarak; bozuk orman alanları, kayalık alanlar, akarsu ekosistemleri, mera-otlak alanları ve alpin çayır alanlarını kullandığı belirlenmiştir. Örnekleme alanlarında yılın tamamı dikkate alındığında en yoğun bulunan besin türlerinde ilk sırayı genelde Yaban domuzu (*Sus scrofa*) alırken, bunu Yaban keçisi (*Capra aegagrus*), Çengel boynuzlu dağ keçisi (*Rupicapra rupicapra*), Karaca (*Capreolus capreolus*) gibi büyük av türleri izlemektedir. Bu büyük av türleri yerine göre sıralaması değişmekle birlikte Pars'ın alan seçiminde de etkili olmaktadır. Bölgede Pars popülasyonlarını tehdit eden başlıca unsurların, tür ile ilgili bilgi eksikliği, kaçak av, habitat kayıpları, yırtıcı baskısı, bilinçsiz ormancılık faaliyetleri, yollar, tarımsal ilaçlar, çevre kirliliği, plansız ve aşırı otlatma ve yoğun yaylacılık faaliyetleri olduğu belirlenmiştir.

Abstract

The aim of this study is to determine habitat using of Leopard, the largest cat species of Turkey, in the Northeastern Anatolia. First of all, 11 sampling areas have been selected in Northeastern Anatolia primarily based on our own experience, along with denouncements received from locals. In sampling areas with a total area of 465.000 hectares, field studies were completed in 321 days. Direct and indirect observation methods have been used during the field studies. Besides using camera traps, direct observations were conducted by one or two teams, each of which consisting of two experts conducting point and transect line observations. Traces and signs such as tracks, scats, scratches, scrape, urine and carcasses belonging to Leopard were used in indirect observations. Thermal camera records belonging to the species obtained by security forces have also been used in sampling zones. Camera traps from one sampling area, thermal camera records from two sampling areas and Leopard tracks, scats, scrapes and scratches from seven sampling areas were obtained accordingly. Considering the habitat and feed properties of the sampling areas that provided evidence of leopard existence; it was concluded that the species preferred degraded forest areas, rocky areas, river ecosystems, pasture-grazing areas and alpine meadows as its own habitat. When the year round preference of feed was considered within the sampling areas, Wild boar (*Sus scrofa*) usually took the first place, followed by ungulates such as Wild goat (*Capra aegagrus*), Chamois (*Rupicapra rupicapra*) and Roe deer (*Capreolus capreolus*). These ungulates species were found to be playing an important role in leopard's habitat selection, though it was observed to change regarding the related area. Factors threatening the leopard population within the region have been found to be the lack of knowledge of species, illegal hunting, habitat loss, other predators, improper forestry practises, roads, agricultural pesticides, environmental pollution, unplanned and over grazing and intensive human utilization of high plateaus.